

Räddningslag (2006:106) för landskapet Åland

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens innehåll och tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om hur räddningsverksamheten skall bedrivas i landskapet. Lagen innehåller även bestämmelser om hur räddningsväsendet i landskapet skall organiseras.

I lagstiftningen om befolkningsskyddet, bekämpningen av olje- och miljöskador samt flyg- och sjöräddningen finns bestämmelser som rör räddningsväsendets verksamhet i landskapet.

Om inte annat föreskrivs i annan lagstiftning skall denna lag tillämpas då räddningsverksamhet utövas.

2 §. Definitioner

I denna lag avses med

1) **byggnad**, en för boende, arbete eller lagring avsedd konstruktion som är fast eller avsedd att vara stationär och som på grund av sina egenskaper förutsätter övervakning från myndigheternas sida av orsaker som har att göra med säkerhet, hälsa, det fysiska landskapet, trivsel och miljöaspekter, dock inte en lätt konstruktion av ringa storlek såvida inte den har särskilda konsekvenser för säkerheten, markanvändningen eller miljön,

2) **anläggning**, ett fysiskt avgränsat område där byggnader eller andra konstruktioner uppförts eller tekniska arrangemang inrättats i syfte att fylla en eller flera funktioner som ett led i utövningen av en verksamhet,

3) **fastighet**, ett fysiskt avgränsat område på vilket det finns en eller flera byggnader eller anläggningar,

4) **olyckor**, plötsligt inträffade händelser såsom bränder, explosioner, skred, ras, översvämningar, oväder och utflöden av skadliga ämnen och som beror på företeelser i naturen, människors handlande eller underlåtenhet att handla och som har medfört eller kan befaras medföra att människor, egendom eller miljön skadas,

5) **fara**, sådana omständigheter som innebär att människors liv och hälsa äventyras eller att skador kan uppkomma på egendom eller i miljön,

6) **begränsning av skador**, åtgärder som vidtas för att lindra följderna och begränsa verkningarna av olyckor som inträffat,

7) **operativ räddningsverksamhet**, skyndsamma åtgärder som syftar till att skydda och rädda människor samt begränsa skadorna på egendom och i miljön när olyckor inträffar eller då fara hotar,

8) **förebyggande räddningsverksamhet**, åtgärder som syftar till att minimera olycksrisker, motverka uppkomsten av situationer som kan orsaka fara samt upprätthålla en beredskap som möjliggör ett snabbt och effektivt ingripande när en olycka inträffat eller då fara hotar,

9) **räddningsverksamhet**, sådan verksamhet som utgörs av den operativa räddningsverksamheten samt den förebyggande räddningsverksamheten,

10) **riskfylld verksamhet**, verksamhet vars utövning medför en större risk än vanligt för att olyckor och situationer som kan orsaka fara uppkommer,

11) **kommunala räddningsväsendet**, den kommunala organisation inom vilken en kommun enskilt eller tillsammans med andra kommuner ansvarar för att uppgifter inom räddningsverksamheten i landskapet fullgörs i enlighet med bestämmelserna i denna lag eller annan lagstiftning,

12) **räddningsväsendet**, det kommunala räddningsväsendet samt den organisation som upprätthålls av landskapet och inom vilken landskapets myndigheter och organisationer ansvarar för att uppgifter inom och i anslutning till räddningsverksamhet fullgörs i enlighet med bestämmelserna i denna lag eller annan lagstiftning,

13) **brandsyn**, den kontroll eller besiktning som innebär att brandsyneförrättare kontrollerar att ägare eller innehavare av angivna byggnader eller andra anläggningar har vidtagit de i lag föreskrivna åtgärderna för skydd mot olyckor samt

14) **sotning**, åtgärder som innebär att fasta förbränningsanordningar och rökkanaler rengörs och tillsammans med tillhörande byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt.

3 §. Grundläggande skyldigheter

Med beaktande av vad som föreskrivs i denna lag och i annan lagstiftning skall räddningsverksamheten i landskapet bedrivas så att olyckor och situationer som kan orsaka fara effektivt förebyggs och bekämpas. Organisationer, företag, inrättningar, enskilda personer och myndigheter är skyldiga att i enlighet med sina förutsättningar

1) medverka till att den förebyggande räddningsverksamheten i landskapet fungerar effektivt,

2) delta i räddningsoperationer samt

3) lindra de följder och begränsa de skador som uppstår eller kan uppstå till följd av att en olycka inträffar eller hotar att inträffa. Bedömningen av huruvida den enskilde fullgjort sina skyldigheter enligt 1 mom. sker utifrån vad som skäligen kan krävas av honom eller henne i det särskilda fallet.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. skall de myndigheter som ansvarar för räddningsverksamheten i landskapet även medverka till en ändamålsenlig samordning av densamma samt vid behov ge råd och informera om hur olyckor och situationer som kan orsaka fara skall förebyggas och bekämpas.

Landskapets och kommunernas skyldighet att vidta åtgärder för att undanröja hotet från och begränsa skadorna av olyckor och situationer som kan orsaka fara bestäms utifrån

- 1) hur stort behovet är av ett ingripande i det enskilda fallet,
- 2) det hotade intressets betydelse,
- 3) kostnaderna för åtgärderna samt
- 4) andra omständigheter som är av avgörande betydelse i det enskilda fallet.

4 §. Övergripande målsättning

Den övergripande målsättningen med bestämmelserna i denna lag är

- 1) att människor skall skyddas och räddas från farliga situationer,
- 2) att ange vem som skall vidta de åtgärder som krävs för att i största möjliga utsträckning begränsa skadorna då olyckor inträffar eller fara hotar samt
- 3) att upprätthålla en för alla trygg och säker livsmiljö.

2 kap. Ansvarsfördelningen och samarbetet inom räddningsväsendet

5 §. Landskapsregeringens uppgifter

Landskapsregeringen ska (2013/94)

1) ha det övergripande ansvaret för att räddningsverksamheten i landskapet bedrivs effektivt och organiseras i enlighet med bestämmelserna i denna lag,

2) (2013/94) leda och utöva tillsyn över räddningsverksamheten i landskapet samt

3) upphävd (2013/94).

4) tillsätta en särskild räddningsdelegation.

6 §. Räddningsdelegationens uppgifter

Räddningsdelegationen skall biträda landskapsregeringen i ärenden som rör räddningsverksamheten och bekämpningen av miljöskador i landskapet.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om räddningsdelegationens sammansättning och uppgifter.

7 §. Kommunens uppgifter

Kommunen är skyldig att inom sitt område

1) ansvara för att det upprätthålls en beredskap för räddningsinsatser som gör det möjligt att effektivt bedriva operativ räddningsverksamhet i kommunen,

2) ansvara för att den förebyggande räddningsverksamheten bedrivs effektivt och vid samhällsplaneringen beakta olika säkerhetsaspekter för att därigenom minimera risken för att olyckor inträffar och situationer som kan orsaka fara uppstår samt

3) ge råd och information om hur olyckor skall kunna förebyggas och bekämpas.

8 §. Organisationen av det kommunala räddningsväsendet

Olika uppgifter inom det kommunala räddningsväsendet kan skötas av en kommun enskilt eller av flera kommuner gemensamt.

Skötseln skall organiseras utifrån vad som bäst befrämjar de i denna lag uppställda målsättningarna och så att det för varje kommun finns en brandkår med skyldighet att fullgöra uppgifter inom räddningsverksamheten i kommunen. Brandkåren kan bestå av personal i huvudsyssla, personal i bisyssla eller vara en avtalsbrandkår. För varje kommun skall det även finnas en räddningsmyndighet (*kommunens räddningsmyndighet*) inom vilken det skall finnas en högsta tjänsteman (*räddningschef*) med uppgift att utöva tillsyn över och ansvara för ledningen av det kommunala räddningsväsendet.

Inom tre år efter det att denna lag trätt i kraft skall kommunerna utarbeta en samarbetsplan som anger riktlinjerna för hur det kommunala räddningsväsendet skulle kunna administreras av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet.

4 mom. upphävt ([2017/114](#)).

8a §. (2018/23) Prehospital akutsjukvård

Det kommunala räddningsväsendet kan handha uppgifter inom den prehospitala akutsjukvården, om räddningsväsendet och Ålands hälso- och sjukvård i enlighet med 44a § i [landskapslagen \(2011:114\)](#) om [hälso- och sjukvård](#) kommit överens om att ordna denna vård i samarbete.

9 §. Andra myndigheters uppgifter

Vid sidan av kommunens räddningsmyndighet och landskapsregeringen är även myndigheter som är underställda landskapsregeringen samt övriga kommunala myndigheter, i enlighet med sina förutsättningar, skyldiga att delta i räddningsverksamhet.

Statliga myndigheter deltar i räddningsverksamheten i landskapet i enlighet med vad därom bestäms i rikslagstiftningen.

10 §. Frivilligarbete

Organisationer som är verksamma i anslutning till räddningsväsendet kan av kommunens räddningsmyndighet och landskapsregeringen tilldelas uppgifter som är att hänföra till den operativa räddningsverksamheten. Organisationerna kan även tilldelas uppgifter som hänför sig till utbildning, rådgivning och information.

De i 1 mom. avsedda organisationerna kan inte tilldelas uppgifter som innebär utövning av offentlig makt.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov i landskapsförordning närmare bestämmelser om hur frivilligarbetet skall organiseras.

11 §. Egen beredskap

För att skydda människors liv och hälsa, egendom och miljön är den som äger eller innehar en byggnad eller anläggning eller utövar industri- eller affärsverksamhet skyldig att upprätthålla en beredskap för räddningsinsatser som möjliggör snabba och effektiva räddningsingripanden då en olycka inträffar eller när fara hotar. För att minimera olycksrisken och risken för att det uppstår situationer som kan orsaka fara är ägaren eller innehavaren även skyldig att vidta de förebyggande åtgärder som med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet får anses påkallade. Ägaren eller innehavaren är även så långt han eller hon förmår skyldig att

delta i räddningsoperationer när en olycka inträffat eller då fara hotar.

Även den som har det övergripande säkerhetsansvaret för verksamheten vid ett ämbetsverk eller en inrättning skall iaktta de i 1 mom. avsedda skyldigheterna.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om de i 1 och 2 mom. avsedda skyldigheterna och vem som omfattas av dem.

3 kap. Planeringsskyldighet

12 §. Övergripande planering av räddningsverksamheten i landskapet

Landskapsregeringen skall i samråd med kommunens räddningsmyndighet och andra i 9 § avsedda myndigheter utarbeta en för hela landskapet gemensam översiktsplan som anger de allmänna riktlinjerna för hur räddningsverksamheten i landskapet skall organiseras.

I planen skall ingå

1) en beskrivning över vilka materiella och personella resurser som i landskapet står till räddningsväsendets förfogande,

2) en övergripande beskrivning över olycksriskerna i landskapet,

3) ett förslag till åtgärder för hur olycksriskerna skall minskas samt

4) en beskrivning över vilken beredskap som skall upprätthållas i landskapet för att genomföra räddningsoperationer som snabbt och effektivt begränsar de skador på människor, egendom och miljön som kan uppkomma till följd av att en olycka inträffar eller fara hotar.

13 §. Planering för storolyckor

För en i annan lagstiftning särskilt definierad anläggning i vilken farliga kemikalier tillverkas, används, hanteras eller upplagras eller en deponi för utvinningsavfall som medför risk för storolycka ska en plan för storolyckor utarbetas. (2013/103)

Planen skall utarbetas av kommunens räddningsmyndighet och andra i 9 § avsedda myndigheter i samråd med den som äger anläggningen eller ansvarar för verksamheten i anläggningen.

I anslutning till att planen utarbetas skall de invånare som riskerar att utsättas för fara till följd av verksamheten i anläggningen informeras om och ges tillfälle till att yttra sig över planen.

Genom landskapsförordning kan utfärdas närmare bestämmelser om uppgörande och revidering av planen för storolyckor, planens innehåll, hörande av invånarna i samband med att planen görs upp, informerandet om planen, övningar enligt planen, tillsyn över genomförandet av planen och övningarna samt antecknande av uppgifter om olyckor som inträffat på objekten i fråga i det åtgärdsregister som avses i 67 §. (2013/103)

14 §. Räddningsplanering

Den som äger eller innehar en byggnad i vilken industri- eller affärsverksamhet utövas samt den som har det övergripande säkerhetsansvaret för verksamheten inom ämbetsverk och inrättningar är skyldig att utarbeta en räddningsplan för hur de i 11 § avsedda åtgärderna skall genomföras.

15 §. Larm- och biståndsplanering

Kommunens räddningsmyndighet, Ålands polismyndighet samt övriga myndigheter, vilka med stöd av denna lag eller annan lagstiftning givits uppgifter inom räddningsväsendet, ska i samråd utarbeta en för hela landskapet gemensam larm- och biståndsplan. (2013/94)

När en olycka inträffar skall de räddningsenheter, som bedöms ha de bästa förutsättningarna att genomföra ett räddningsuppdrag, larmas. Bedömningen skall göras utgående från den i 1 mom. angivna planen i vilken det skall anges att spridningsrisken, typen av olycka och olyckans karaktär, olyckans geografiska omfattning, möjligheten för en räddningsenhet att snabbt ta sig till olycksplatsen samt övriga omständigheter, som kan vara av betydelse i det enskilda fallet, skall beaktas då larm utgår.

16 §. Bistånd

Då åtgärder vidtas inom ramen för den operativa räddningsverksamheten skall kommunerna vid behov bistå varandra i enlighet med den i 15 § angivna planen och i övrigt på det sätt omständigheterna kräver.

17 §. Närmare bestämmelser om planering

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om innehållet i de planer som avses i 12-15 §§.

4 kap. Kommunernas räddningsservice

18 §. Räddningsservice

Räddningsservicen utgörs av de personella och materiella resurser som står till räddningsväsendets förfogande och som är avsedda att huvudsakligen användas för uppgifter inom räddningsverksamheten i landskapet.

19 §. Nivån på räddningsservicen

Utgående från de allmänna riktlinjerna i översiktsplanen skall nivån på räddningsservicen i en kommun vara sådan

1) att olycksriskerna effektivt förebyggs och minimeras,

2) att situationer som kan orsaka fara i största möjliga utsträckning motverkas samt

3) att en beredskap upprätthålls som innebär att snabba och ändamålsenliga åtgärder kan vidtas när en olycka inträffar eller då fara hotar.

20 §. Beslut om nivå på räddningsservicen

Kommunen beslutar om nivå på sin räddningsservice.

I beslutet skall anges

1) hur stor risken är för att olyckor skall inträffa i kommunen,

2) vilka resurser som skall finnas i kommunen för att minska olycksriskerna,

3) vilken beredskap för olyckor och för situationer som kan orsaka fara som skall upprätthållas samt

4) för vilken tid det skall gälla.

Kommunen skall underrätta landskapsregeringen om sitt beslut.

21 §. Tillsyn över nivå på räddningsservicen

Landskapsregeringen skall utöva tillsyn över att kommunen upprätthåller en nivå på sin räddningsservice som uppfyller de i 19 § fastställda kraven. Föreligger avsevärda brister vilka inte avhjälpas inom en viss av landskapsregeringen utsatt tid kan landskapsregeringen förelägga kommunen att vid vite vidta de åtgärder som krävs för att kraven skall uppfyllas.

22 §. Närmare bestämmelser

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om nivån på räddningsservicen och om formen för och innehållet i beslutet om nivån på räddningsservicen.

5 kap. Behörighetskrav och utbildning

23 §. Behörighetskrav för personalen inom räddningsväsendet

Den som genomgått och examinerats från en läroinrättning, vid vilken personer yrkesutbildas för att kunna fullgöra uppgifter inom räddningsverksamhet, har rätt att i huvudsyssla fullgöra uppgifter inom räddningsverksamheten i landskapet under förutsättning att övriga av landskapsregeringen i landskapsförordning fastställda behörighetskrav är uppfyllda.

Den som i bisyssla eller inom avtalsbrandkårerna skall fullgöra uppgifter som hänför sig till den kommunala räddningsverksamheten måste ha en utbildning som uppfyller sådana krav att uppgifterna kan skötas på ett säkert och ändamålsenligt sätt.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om de i 1 och 2 mom. ställda behörighetskraven. Om särskilda skäl föreligger kan landskapsregeringen medge undantag från behörighetskraven.

24 §. Ansvaret för utbildningen av personalen i bisyssla och inom avtalsbrandkårerna

Landskapsregeringen ansvarar för att en ändamålsenlig utbildning kan erbjudas brandkårens personal i bisyssla och personalen inom en avtalsbrandkår.

Landskapsregeringen kan avtala med en läroanstalt eller organisation om bedrivande av sådan utbildning som avses i 1 mom. Kommunen ansvarar för att brandkårens personal i bisyssla och personalen inom en avtalsbrandkår har tillräcklig utbildning.

6 kap. Förebyggande av olyckor

25 §. Allmänt

Förebyggande av olyckor innefattar

- 1) åtgärder som vidtas för att förhindra att bränder uppstår,
- 2) förberedande åtgärder som syftar till att dels underlätta släckningsarbete, dels lindra och begränsa skadorna av samt minska hotet från bränder och härmed förenade faror,
- 3) åtgärder som syftar till att minimera risken för ras, skred och översvämningar, kemikalie-, explosions- eller trafikolyckor, utflöden av olja eller andra skadliga ämnen, gas- eller vätskeläckage, situationer som medför strålningsfara eller andra därmed jämförbara nödlägen som kan medföra att människor, egendom eller miljön skadas,
- 4) åtgärder som syftar till att minimera risken för olyckor och öka säkerheten vid offentliga arrangemang och tillställningar,
- 5) en varsam hantering av eld, brandfarliga ämnen och anordningar som kan orsaka fara,
- 6) en ur olycksrisksynpunkt säker och ändamålsenlig användning av byggnader och anläggningar,
- 7) myndigheternas information och rådgivning till allmänheten, företag, ämbetsverk och inrättningar om vilka åtgärder som skall vidtas för att minimera risken för olyckor samt
- 8) den myndighetstillsyn som syftar till att de i 1-6 punkten angivna åtgärderna vidtas i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

26 §. Uppgifter som kommunens räddningsmyndighet är skyldig att utföra vid förebyggandet av olyckor

Kommunens räddningsmyndighet skall följa med utvecklingen i fråga om olycksrisker och antalet olyckor i landskapet. Utgående från de slutsatser som därav kan dras skall räddningsmyndigheten för sin del vidta de åtgärder som krävs för att olyckorna skall kunna förebyggas effektivt. I samband härmed skall räddningsmyndigheten vid behov informera andra myndigheter och föreslå vilka ytterligare åtgärder som skall vidtas.

Kommunens räddningsmyndighet skall även informera allmänheten, företag, ämbetsverk och inrättningar om hur den enskilde skall kunna

1) identifiera faktorer som medför fara,

2) förebygga olyckor,

3) handla i olyckssituationer samt

4) förbereda sig för undantagsförhållanden.

Som ett led i den förebyggande räddningsverksamheten skall kommunens räddningsmyndighet samarbeta med andra myndigheter, organisationer, inrättningar, företag samt enskilda personer.

27 §. Byggnaders allmänna säkerhet

Byggnader och andra därtill anslutande konstruktioner samt omgivningen däromkring skall planeras, byggas och hållas i sådant skick att risken för att en olycka inträffar är så liten som möjligt och att räddningsoperationer effektivt kan genomföras när en olycka inträffar eller då fara hotar.

28 §. Säkerheten vid användning av byggnader och anläggningar

Den som äger eller innehar en byggnad eller anläggning skall se till att

1) släcknings-, räddnings- och bekämpningsmateriel, anordningar som underlättar släcknings- och räddningsarbete, branddetektorer, larmanordningar och övriga anordningar som varnar för överhängande fara, utrustning och anordningar som enligt lag skall finnas i skyddsrum, säkerhetsbeteckningar samt skyltar som anger utrymningsvägar är i funktionsdugligt skick och att de har underhållits och inspekterats i enlighet med vad som föreskrivs i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd därav,

2) eldstäder och rökkanaler har sotats samt att

3) ventilationskanaler och ventilationsanordningar har underhållits och rengjorts.

Innehavare av en lägenhet omfattas även av bestämmelserna i 1 mom. 1-3 punkten till den del det gäller de utrymmen som är i hans eller hennes besittning.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om

1) vilka åtgärder som skall vidtas för att de i 1 mom. 1 punkten avsedda anordningarna skall vara funktionsdugliga och vilka tekniska detaljer som i anslutning härtill skall iakttas,

2) hur de i 1 mom. 1 punkten avsedda anordningarna skall underhållas och besiktigas,

3) vilka typer av eldstäder och rökkanaler som skall sotas,

4) vilka typer av ventilationskanaler och ventilationsanordningar som skall rengöras,

5) med vilka tidsintervall de i 3 och 4 punkten avsedda åtgärderna skall vidtas,

6) hur intygen över utförda sotnings- och rengöringsarbeten skall vara utformade samt

7) vilka kompetenskrav som skall ställas på den som fått till uppgift att rengöra ventilationskanaler och ventilationsanordningar.

29 §. Säkerheten vid offentliga tillställningar

Den som har det övergripande ansvaret för att en offentlig tillställning anordnas ansvarar även för säkerheten vid tillställningen. Den som ansvarar för säkerheten vid offentliga tillställningar är i samband med att tillställningarna anordnas skyldig att vidta de förebyggande åtgärder som med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet krävs för att minimera olycksrisken. Den säkerhetsansvarige är även skyldig att upprätthålla en sådan beredskap som möjliggör snabba och effektiva räddningsingripanden när olyckor inträffar eller då fara hotar. Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om vilka säkerhetsåtgärder som skall vidtas i samband med att offentliga tillställningar anordnas.

30 §. Allmän aktsamhetsplikt

Den som äger eller innehar en anordning som kan orsaka fara är skyldig att sätta upp erforderliga skyddsanordningar och varningsskyltar samt vidta övriga skyddsåtgärder som krävs med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Samma skyldighet åligger även ägaren eller innehavaren av ett område där det finns en överhängande risk för att farliga situationer kan uppstå.

Eld samt lättantändliga och explosionsfarliga eller annars farliga ämnen skall hanteras varsamt och med iakttagande av tillräcklig försiktighet.

När reparationsarbete eller annat arbete medför avsevärd ökning av olycksrisken skall tillräckliga försiktighetsåtgärder vidtas.

Var och en är skyldig att så långt han eller hon förmår och under förutsättning att han eller hon kan påverka omständigheterna i det enskilda fallet se till att bestämmelserna i denna lag om förebyggande av olyckor iakttas.

31 §. Öppen eld och annan brandfarlig verksamhet

Totalt eldningsförbud utomhus råder inom tätbebyggt område och inom övriga delar av landskapet under tider då varning för skogsbrand är utfärdad, med undantag för eldning i för eldningsändamål särskilt avsedda anordningar. Med tätbebyggt område avses område som angetts med vägmärket för tätort. Under tider då varning för skogsbrand är utfärdad råder även förbud att använda redskap och anordningar som på ett okontrollerbart sätt kan orsaka brand i naturen. Med räddningschefens tillstånd får dock eldning och användning av ovan avsedda redskap och anordningar ske som ett led i utövningen av skogsindustriell verksamhet. (2013/94)

Om det finns särskilda skäl kan räddningschefen tillåta att eld görs upp samt att anordningar och redskap som avses i 1 mom. får användas trots att totalt eldningsförbud råder och trots att de i 1 mom. angivna omständigheterna inte föreligger.

Eld får inte utan tvingande skäl göras upp på annans mark utan markägarens eller markinnehavarens tillstånd.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning bestämmelser som preciserar vad som föreskrivs i 1-3 mom.

32 §. Spaning efter och varning för skogsbrand

Under tid då faran för skogsbrand är stor skall landskapsregeringen utfärda varning för skogsbrand. Enskild tjänsteman eller inrättning

kan genom landskapsregeringens beslut ges rätt att utfärda varning för skogsbrand.

När varning för skogsbrand är utfärdad kan landskapsregeringen i samråd med räddningschefen anordna spaning efter skogsbrand.

33 §. Allmän handlingsskyldighet

Var och en som upptäcker eller på annat sätt får kännedom om att en olycka har inträffat eller att det finns en överhängande risk för att en olycka skall inträffa skall i de fall faran inte genast kan avvärjas utan dröjsmål

1) underrätta dem som är i fara,

2) göra nödanmälan samt

3) vidta de räddningsåtgärder som han eller hon med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet får anses ha förmåga till.

34 §. Brandvarnare

Den som äger en bostad är skyldig att se till att bostaden förses med brandvarnare eller andra anordningar som i ett så tidigt skede som möjligt registrerar begynnande brand och ger larm till dem som finns i bostaden.

Bostadsinnehavaren är skyldig att se till att brandvarnaren och andra i 1 mom. avsedda anordningar är i funktionsdugligt skick. Även den som ansvarar för verksamheten i inkvarteringslokaler och på vårdinrättningar skall installera de anordningar som avses i 1 mom.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om hur många anordningar som skall utplaceras, var de skall placeras och vilken funktion de skall ha.

35 §. Särskilda säkerhetsåtgärder

Den som ansvarar för en riskfylld verksamhet är skyldig att se till att det inom verksamhetsområdet

- 1) finns tillgång till utrustning som underlättar räddningsarbete,
 - 2) upprätthålls en beredskap som gör det möjligt att snabbt och effektivt genomföra en räddningsoperation när en olycka inträffat eller då fara hotar samt
 - 3) vidtas de förebyggande åtgärder som krävs för att minimera olycksrisken och för att minimera risken för att det uppstår situationer som kan orsaka fara.
- Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om de i 1 mom. avsedda skyldigheterna och som närmare anger vilka verksamheter som skall anses riskfyllda.

36 §. Hantering av farliga ämnen

Kommunens räddningsmyndighet kan bestämma att den som ansvarar för hantering av farliga ämnen skall vidta nödvändiga skyddsåtgärder för att förebygga uppkomsten av storolyckor. Räddningsmyndigheten kan även bestämma hur och när sådana åtgärder skall vidtas.

37 §. Installation av anordningar för räddningsväsendet

Den som äger eller innehar en byggnad, en anläggning eller ett markområde är skyldig att låta företrädare för kommunens räddningsmyndighet kostnadsfritt installera de anordningar som behövs för att räddningsoperationer skall kunna genomföras effektivt. Installationen får inte medföra att den enskildes privatliv oskäligen inskränks.

Kan enighet om placeringen av de i 1 mom. avsedda anordningarna inte uppnås avgörs saken av den myndighet som enligt landskapets byggnadslagstiftning beviljar byggnadslov.

38 §. Byggnaders utrymningsvägar

Den som äger eller innehar en byggnad eller anläggning är skyldig att se till att utrymningsvägarna alltid hålls framkomliga, fria och öppningsbara. Vid utgångarna samt i vinds- och källargångar får föremål inte förvaras så att utrymning förhindras. Föremål får inte heller förvaras i gångar i lagerutrymmen på ett sådant sätt att utrymning förhindras.

Utrymningsvägarna skall vid behov vara tydligt utmärkta och utrustade med lämplig belysning.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om utrymningsvägar.

39 §. Fastigheters räddningsvägar

Den som äger eller innehar en fastighet är skyldig att se till att för utryckningsfordon speciellt avsedda vägar (*räddningsvägar*) och andra förbindelser till och från fastigheten är framkomliga och utmärkta på ett lämpligt sätt.

På räddningsvägar får fordon inte parkeras eller andra hinder placeras.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om hur de i 1 mom. avsedda vägarna skall utmärkas.

7 kap. Brandsyn

40 §. Platser där brandsyn skall förrättas

Brandsyn skall förrättas i samtliga fastigheter i landskapet med undantag för bostäder för enskilt boende där brandsyn förrättas endast i samband med att bostaden tas i bruk eller om särskilda skäl annars föreligger.

41 §. Brandsyneförrättare

Brandsyn skall förrättas av en företrädare för kommunens räddningsmyndighet.

42 §. Förrättande av brandsyn

Brandsyneförrättaren skall ges tillträde till samtliga utrymmen i de fastigheter som omfattas av synen.

I samband med att brandsynen förrättas skall representanten för syneobjektet för syneförrättaren uppvisa de handlingar som krävs enligt lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd därav.

43 §. Brandsyneförrättarens skyldigheter

Vid brandsynen skall syneförrättaren

1) kontrollera att förhållandena i fastigheten samt dess närmaste omgivning är säkra ur olycksskyddssynpunkt och att fastighetens ägare eller innehavare upprätthåller en föreskriven beredskap mot olyckor,

2) kontrollera att ägaren eller innehavaren av en fastighet där en riskfylld verksamhet utövas särskilt dokumenterat beredskapen mot olyckor,

3) ge anvisningar om vilka de föreskrivna säkerhetskraven är och vilka åtgärder som skall vidtas för att kraven skall vara uppfyllda samt

4) informera allmänt om säkerhetsfrågor och ge råd om hur olyckor skall kunna avvärijas för att därigenom befrämja säkerhetsmedvetandet hos dem som berörs av brandsynen.

44 §. Tidpunkten för brandsyn

Brandsyn skall förrättas med regelbundna tidsintervall och i samband med att en verksamhet inleds eller väsentligt förändras. Då

särskilda skäl föreligger kan brandsyn förrättas även vid andra tidpunkter.

Efterbesiktning kan förrättas för kontroll av att syneförrättarens anvisningar följts.

45 §. Rätt att få uppgifter om byggnader

I samband med att brandsyn förrättas har kommunens räddningsmyndighet rätt att ur kommunernas byggnadsregister få uppgifter om byggnader. Räddningsmyndigheten har även rätt att få förteckningar där uppgifterna om byggnader är grupperade enligt område, byggnadstyp eller på annat sätt.

Trots sekretessbestämmelser i annan lagstiftning har kommunens räddningsmyndighet vid behov även rätt att ur kommunernas byggnadsregister få uppgifter rörande byggnadernas ägare och innehavare.

46 §. Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamhet

Om syneförrättaren vid brandsyn konstaterar att syneobjektet inte uppfyller de i denna lag eller annan lagstiftning ställda säkerhetskraven skall representanten för syneobjektet informeras därom och åläggas att inom viss tid avhjälpa säkerhetsbristerna. Om fara för människors liv och hälsa föreligger är representanten för syneobjektet skyldig att omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att kraven i fråga skall kunna uppfyllas. Kan åtgärderna inte vidtas omedelbart skall syneförrättaren utsätta en tidsfrist inom vilken åtgärderna skall vara genomförda.

Om syneförrättaren vid brandsyn konstaterar att bristerna i säkerhetshänseende är så allvarliga att det föreligger en omedelbar risk för att det skall inträffa en olycka som kan äventyra människors liv och hälsa har syneförrättaren rätt att besluta att verksamhet som utövas i de lokaler där bristerna finns skall avbrytas helt eller till viss del. Syneförrättaren har även rätt att besluta om vilka nödvändiga

åtgärder som skall vidtas för att förhindra olyckor. Besluten skall vara skriftliga och iakttas omedelbart av dem som berörs därav.

47 §. Protokoll

Vid brandsyn skall syneförrättaren föra protokoll över

- 1) syneobjektet,
 - 2) brandsynens förlopp och de i samband därmed viktigaste iakttagelserna,
 - 3) de handlingar som representanten för syneobjektet enligt lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd därav skall uppvisa samt de slutsatser som härvid kan dras och motiveringarna därtill,
 - 4) beslut om vilka åtgärder som skall vidtas för att avhjälpa brister i säkerheten och därmed förebygga olyckor mer effektivt,
 - 5) vilka tidsfrister som meddelats samt
 - 6) beslut som rör avbrytande av verksamhet helt eller delvis.
- I protokollet skall även ingå en skriftlig motivering till de i 4 och 6 punkten angivna besluten.
Protokollet skall utan dröjsmål delges berörda parter.

48 §. Närmare bestämmelser om brandsyn

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om brandsynens innehåll samt i vilka fastigheter och med vilka tidsintervall brandsynen skall förrättas.

8 kap. Sotning

49 §. Organisationen av sotningen i landskapet

Kommunens räddningsmyndighet beslutar om hur sotningen skall ordnas inom kommunen med beaktande av bestämmelserna i denna lag.

50 §. Behörighet för sotare

För att få utföra sotning i en kommun krävs att yrkesexamen för sotare avlagts i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat som anslutit sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Om särskilda skäl föreligger kan landskapsregeringen i enskilda fall genom beslut medge undantag från det i 1 mom. ställda behörighetskravet för sotning.

Under förutsättning att kommunens räddningsmyndighet lämnat sitt godkännande har även en fastighetsägare rätt att i enlighet med räddningsmyndighetens anvisningar utföra sotning i en fastighet som han eller hon använder för sitt eget bruk.

51 §. Underrättelse om fel

Konstaterar sotare att eldstäder, rökkanaler, pannrum eller brandstegar är behäftade med sådana fel som kan medföra fara skall han eller hon skriftligen informera representanten för sotningsobjektet och kommunens räddningsmyndighet om sina iakttagelser och slutsatser.

52 §. Övervakning och sotningsförteckning

Kommunens räddningsmyndighet övervakar sotningsverksamheten inom sitt geografiska ansvarsområde.

Den som utför sotning skall föra en uppgiftsförteckning som avser de objekt som har sotats och årligen avgiftsfritt lämna ut uppgifterna till kommunens räddningsmyndighet.

Kommunens räddningsmyndighet skall spara uppgifterna minst tio år efter det att uppgifterna lämnats ut.

53 §. (2007/16) Sotningsavgift

Den som äger eller innehar en byggnad är skyldig att erlägga sotningsavgift till den som utför sotningen.

Sotningsavgiften skall fastställas så att den täcker de kostnader som sotningen föranleder.

Landskapsregeringen utfärdar genom beslut närmare bestämmelser om hur sotningsavgiftens storlek skall bestämmas.

9 kap. Central alarmeringsförvaltning (2013/94)

55 §. (2013/94) Allmänt

Ålands polismyndighet sköter mottagande av nödmeddelanden och alarmering av räddningsenheter.

Polismyndigheten kan samarbeta med andra myndigheter som bedriver en sådan verksamhet som ansluter sig till polismyndighetens verksamhet enligt denna lag. Närmare bestämmelser om samarbetet kan utfärdas i landskapsförordning.

56 §. Uppgifter (2013/94)

Ålands polismyndighet ska vid alla tidpunkter på dygnet (2013/94)

1) ta emot nödmeddelanden samt andra meddelanden som kräver att omedelbara åtgärder vidtas för att skydda och rädda människor samt begränsa eventuella skador på egendom och i miljön,

2) alarmera de räddningsenheter som behöver tas i bruk i händelse av att en nödsituation föreligger samt vidarebefordra inkomna larm till de myndigheter som berörs,

3) (2013/94) lämna ut information till myndigheter för vilka det är av betydelse att få tillgång till uppgifter som med stöd av denna lag ska registreras hos Ålands polismyndighet och uppgifter som inte behöver registreras men ändå finns tillgängliga hos polismyndigheten vid skötseln av åligganden enligt denna lag samt

4) verka som sambandscentral för räddningsverksamheten i landskapet genom att upprätthålla och förmedla nödvändiga kontakter mellan myndigheter inom landskapet och mellan myndigheter inom och utanför landskapet.

5) (2019/109) efter beslut av polisens eller räddningsväsendets operativa ledning eller en myndighet som enligt en annan lag har skyldighet att i brådskande situationer varna allmänheten, utan dröjsmål utfärda sådana meddelanden och skicka dessa till Ålands Radio och Tv Ab som förmedlar meddelandena till allmänheten. Ålands polismyndighet kan också handha andra uppgifter än de som nämns i 1 mom. om de inte är av sådan omfattning eller art att de försvårar utförandet av de i 1 mom. avsedda uppgifterna. (2013/94) Polismyndigheten har för utförande av sina uppgifter enligt denna lag rätt att få identifieringsuppgifter i enlighet med bestämmelserna i lagstiftningen om integritetsskydd vid telekommunikation och datorskydd inom televerksamhet. (2013/94)

56a §. (2023/62) Tillgänglighetskrav för det allmänna nödnumret 112

Ålands polismyndighet ska ta emot nödmeddelanden till det allmänna nödnumret 112 i form av realtidstal eller realtidstext. Ålands polismyndighet kan också möjliggöra att ett nödmeddelande tas emot på något annat sätt som möjliggör interaktion mellan den som sänder meddelandet och Ålands polismyndighet. Om Ålands polismyndighet möjliggör att ett nödmeddelande sänds med videobild ska Ålands polismyndighet svara på meddelandet med talkommunikation, text och video som synkroniseras i en totalconversation.

Ålands polismyndighet ska svara på det allmänna nödnumret 112 med samma kommunikationssätt som nödnumret kontaktas med. Närmare bestämmelser om tekniska krav gällande svaren på det allmänna nödnumret 112 får utfärdas genom landskapsförordning.

10 kap. Operativ räddningsverksamhet

57 §. Den operativa räddningsverksamhetens innehåll

I den operativa räddningsverksamheten ingår att

- 1) ta emot nödmeddelanden,
- 2) larma räddningsenheter samt tillkalla annan hjälp som behövs när en olycka inträffat eller då fara hotar,
- 3) varna befolkningen för hotande olyckor,
- 4) skydda och rädda människor, miljö och egendom som hotas av fara,
- 5) avvärja olyckor och lindra följderna därav samt begränsa de skador som uppkommit till följd av olyckorna,
- 6) planera och organisera efterröjningsarbeten då en olycka inträffat,
- 7) sköta efterbevakningen på en olycksplats,
- 8) bekämpa oljeskador i enlighet med bestämmelserna i landskapslagstiftningen om bekämpning av oljeskador,
- 9) vid behov bistå andra myndigheter i räddnings- och biståndsärenden samt
- 10) ansvara för ledning, information, underhåll och andra stödfunktioner i anslutning till att de i 1-9 punkten avsedda åtgärderna vidtas.

58 §. Ledning av den operativa räddningsverksamheten

Den operativa räddningsverksamheten leds av en räddningsledare. Räddningschefen eller en annan person som hör till brandbefälet kan vara räddningsledare. I de fall någon av dem är förhindrad att leda en räddningsoperation kan även någon som tillhör den brandkår som kallats till olycksplatsen vara räddningsledare ända fram till dess att räddningschefen eller en annan person som hör till brandbefälet övertar ledningsansvaret.

En tjänsteman eller ett organ under landskapsregeringen kan av landskapsregeringen utses att leda räddningsarbetet då en olycka hotar att få särskilt stor omfattning eller annars är att anse som synnerligen farlig.

Om myndigheter från flera verksamhetsområden deltar i en räddningsoperation har räddningsledaren det övergripande ledningsansvaret. Räddningsledaren kan tillsätta en ledningsgrupp bestående av representanter för andra myndigheter och inrättningar samt enheter ur avtalsbrandkårerna. Räddningsledaren kan även tillkalla utomstående experter. Ledningsgruppen och experterna skall bistå räddningsledaren då en olycka inträffat.

59 §. Räddningsledarens befogenheter och skyldigheter

För att kunna avvärja olyckor och därmed förenade faror samt lindra följderna och begränsa skadorna därav på människor och egendom och i miljön har räddningsledaren befogenhet att

- 1) beordra människor att söka skydd samt att evakuera människor och flytta lös egendom,
- 2) låta ta i bruk byggnader, kommunikations- och datorutrustning, livsmedel, bränsle, smörjmedel, släckningsämnen, redskap samt övrigt materiel som behövs i räddningsverksamheten,
- 3) i skälig omfattning förordna att byggnader, upplag eller annan egendom skall förstöras, dörrar brytas upp, hägnader avlägsnas,

diken grävas, trädbestånd huggas ned, moteldar anläggas eller andra för ändamålet nödvändiga åtgärder vidtas samt

4) vidta övriga åtgärder som med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet bedöms vara nödvändiga för att en räddningsoperation skall kunna genomföras effektivt.

Räddningsledaren skall även vidta de åtgärder som krävs för att tillfälligt boende kan ordnas till dem som är i akut behov därav och som till följd av en olycka fått sitt hem förstört eller evakuerats från olycksplatsen.

Om det inte är nödvändigt för räddande av människoliv har räddningsledaren inte rätt att låta ta i bruk sådan egendom som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten om ägaren eller innehavaren till egendomen själv behöver den för att avvärja en olycka.

60 §. Skyldighet att delta i räddningsverksamhet

Om det är nödvändigt för att en människa skall kunna räddas eller en olycka avvärjas har räddningsledaren rätt att beordra en arbetsför person som befinner sig på en olycksplats eller i dess närhet att delta i räddningsverksamheten om personen inte har giltiga skäl att vägra delta.

I de fall situationen inte kan bemästras på annat sätt har räddningsledaren rätt att beordra arbetsföra personer att ofördröjligen infinna sig på olycksplatsen för att delta i räddningsverksamheten. Endast av giltigt skäl har personerna rätt att vägra att delta.

Den som beordrats att delta i räddningsverksamhet får inte lämna olycksplatsen förrän räddningsledaren givit honom eller henne tillstånd därtill.

61 §. Släckningsvatten

Ett vattenverk som för allmän anslutning upprätthåller vattenledningsnätet i en kommun skall, inom gränserna för

vattenverkets förmedlingskapacitet, avgiftsfritt tillhandahålla släckningsvatten för det kommunala räddningsväsendets behov. För vatten som används till släckning skall vattenverket inte ta någon avgift.

Kommunen skall bekosta den utrustning som vid behov måste installeras för att släckningsvatten skall kunna tas ut.

62 §. Efterröjning och efterbevakning

När brandkårens åtgärder inte längre behövs på en olycksplats är ägaren eller innehavaren till objektet skyldig att från kommunens räddningsmyndighet överta ansvaret för den fortsatta efterröjningen och efterbevakningen efter en olycka. Räddningsledaren fastställer tidpunkten för övertagandet.

Om ägaren eller innehavaren av objektet inte kan nås eller inte övertar ansvaret för efterröjningen eller efterbevakningen, har räddningsledaren rätt att på ägarens eller innehavarens bekostnad vidta de åtgärder som behövs för att minimera risken för att ytterligare skador uppkommer.

63 §. Dokumentation av beslut

Då kommunens räddningsmyndighet beslutat om sådana åtgärder som avses i 59, 60 och 62 §§ och som innefattar ingrepp i annans rätt skall sådana beslut dokumenteras i protokoll.

11 kap. Personregister

64 §. Alarmdataregister

Ålands polismyndighet ska föra ett alarmdataregister över de nödmeddelanden som mottagits och de åtgärder som vidtagits med anledning därav. [\(2013/94\)](#)

De som för registret ansvarar för att behandlingen av de införda uppgifterna sker i överensstämmelse med lag. Även övriga

användare av alarmdataregistret ansvarar för att behandlingen av uppgifterna sker i överensstämmelse med lag.

65 §. Införande av uppgifter i alarmdataregistret

I alarmdataregistret får Ålands polismyndighet införa uppgifter som [\(2013/94\)](#)

1) behövs för att enheterna inom räddningsväsendet skall kunna sköta sina uppdrag effektivt, såsom uppgifter rörande beredskap, anrop, ledningsförhållanden, utrustning och ansvarsområde samt enheternas storlek och sammansättningen,

2) anger när och på vilket sätt ett nödmeddelande mottagits och vidarebefordrats,

3) anger ett nödmeddelandes innehåll jämte telefonidentifierings- och adressuppgifter samt bandningar eller andra tekniska upptagningar av meddelandet,

4) anger namnet på de personer eller mottagningsenheter som tagit emot ett nödmeddelande, registrerat meddelandet, vidtagit omedelbara åtgärder i anslutning härtill samt givits ett uppdrag i anledning av meddelandet,

5) anger identiteten hos den person som avses i 3 punkten till den del uppgifterna avser namn, personbeteckning eller födelsetid, kön, modersmål, medborgarskap, hemort, adress och telefonnummer,

6) rör det objekt nödmeddelandet avser,

7) avser ett räddningsuppdrag och de åtgärder som i anslutning därtill vidtagits såsom åtgärds- och händelseredogörelser, uppgifter om platsen och tidpunkten för en olycka, i vilken utsträckning skyndsamma räddningsingripanden varit nödvändiga i det enskilda

fallet, vilka risker som förelegat i samband med att ett räddningsuppdrag genomförts samt andra behövliga uppgifter om ett enskilt uppdrag och

8) är nödvändiga för att i största möjliga utsträckning skydda den enskilde och de som arbetar vid de enheter som använder sig av alarmdatacentralens tjänster, såsom uppgifter rörande en brottslig gärning, ett straff eller någon annan påföljd för brott, någons hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp och de vårdåtgärder eller andra därmed jämförbara åtgärder som i anledning därav vidtagits eller socialvårdsåtgärder som vidtagits för den enskildes räkning.

66 §. Behandlingen av uppgifterna i alarmdataregistret

En uppgift skall raderas ur alarmdataregistret när det inte längre kan anses motiverat att bevara den, dock senast när fem år har förflutit sedan meddelandet mottogs.

Uppgifter som avses i 65 § 8 punkten behöver inte raderas efter fem år om det med hänsyn till skyddet för den enskilde och de som arbetar vid de enheter som använder sig av alarmdataregistrets tjänster föreligger särskilda skäl för att ha uppgifterna kvar i registret. För att uppgifterna skall få vara kvar krävs dock att den registeransvarige inom fem år räknat från den tidpunkt uppgifterna infördes i registret konstaterar att det är nödvändigt att förlänga uppbevaringstiden. Då en uppgift konstateras vara nödvändig skall en anteckning därom göras i registret. Inom fem år räknat från den tidpunkt den senaste anteckningen gjordes måste den registeransvarige på nytt ta ställning till om uppgifterna kan konstateras vara nödvändiga för att de skall få vara kvar i registret. Registeruppgifterna får utan hinder av sekretessbestämmelser lämnas ut

1) till kommunens räddningsmyndighet för att under den registeransvariges överinseende sammanställas med ett åtgärdsregister,

2) till en annan än i 1 punkten avsedd räddningsmyndighet samt

3) för publicering till den del de inte röjer någons identitet eller personliga förhållanden. (2021/91)

Personer som är anställda hos myndigheter som för och använder alarmdataregistret har rätt att med hjälp av teknisk anslutning se och behandla uppgifter som hänför sig till uppdrag inom det egna verksamhetsområdet endast inom ramen för sina befogenheter och enligt överenskommelse med den huvudansvarige registerföraren.

67 §. Åtgärdsregister

Kommunens räddningsmyndighet skall föra ett åtgärdsregister. I åtgärdsregistret får införas samma typ av uppgifter som i alarmdataregistret.

Utöver de uppgifter som avses i 1 mom. får i åtgärdsregistret införas uppgifter om

1) föremålet för de räddningsåtgärder som vidtagits med anledning av att en olycka inträffat,

2) vilken typ av olycka som har inträffat,

3) tekniska detaljer om olyckan och dess förlopp,

4) vilka räddnings- och bekämpningsmetoder som tillämpats, hur stora personalresurser som ställts till förfogande samt vilka fordon och vilket slags materiel som använts i samband med att en räddningsoperation genomförts,

5) räddningsverksamhetens resultat,

6) de skador på människor, egendom och miljön som en olycka givit upphov till samt

7) orsakerna till en olycka.

68 §. Behandlingen av uppgifterna i åtgärdsregistret

Uppgifterna i ett åtgärdsregister får utlämnas till Ålands polismyndighet och andra räddningsmyndigheter. Uppgifterna får även utlämnas till andra myndigheter och forskningsinstitut under förutsättning att uppgifterna används i undersökningssyfte som ett led i vetenskaplig forskning om olyckor. (2013/94)

Åtgärdsregistret får även användas för statistikföring under förutsättning att inga personer kan identifieras i statistiken. För uppgifternas offentlighet gäller det som föreskrivs i [offentlighetslagen \(2021:79\)](#) för Åland. (2021/91)

Uppgifterna i åtgärdsregistret skall sparas ända fram till den tidpunkt kommunens räddningsmyndighet inte längre anser det motiverat att bevara dem. I de fall det i åtgärdsregistret införts uppgifter som avses i 65 § 8 punkten skall dock uppgifterna raderas ur registret senast två år efter det att de införts.

69 §. Övervakningsregister

Kommunens räddningsmyndighet skall föra ett övervakningsregister. I övervakningsregistret skall införas uppgifter om övervakningsobjekten samt för räddningsuppdrag behövliga uppgifter beträffande deras ägare och innehavare.

Uppgifterna i övervakningsregistret skall kontrolleras och justeras regelbundet samt sparas ända fram till den tidpunkt kommunens räddningsmyndighet inte längre anser det motiverat att bevara dem.

12 kap. Finansiering av räddningsväsendet samt arvoden och ersättningar

70 §. Ansvar för räddningsväsendets kostnader

Den som i samband med att räddningsverksamhet utövas skall vidta åtgärder och sköta uppgifter skall även stå för de kostnader som verksamheten föranleder om inget annat följer av bestämmelserna i denna lag eller annan lagstiftning.

71 §. Landskapets deltagande i upprätthållande av beredskapen

Om det av någon särskild anledning är ändamålsenligt kan landskapet delta i upprätthållandet av beredskapen inom räddningsväsendet genom att anskaffa specialmateriel eller finansiera en bestämd verksamhet inom räddningsväsendet.

72 §. Ersättning för bistånd vid räddningsverksamhet

Om en kommun bistår en annan kommun med materiel och manskaper eller på något annat sätt skall den mottagande kommunen betala full ersättning till den biståndsgivande kommunen om inte något annat avtalats.

Om eventuell ersättning för handräckning som landskapets och kommunernas övriga myndigheter och inrättningar ger räddningsväsendet skall avtalas särskilt.

73 §. Släckningskostnader för skogs- och terrängbränder

Om en skogs- eller terrängbrand har spritt sig till flera kommuner betalas släckningskostnaderna av den kommun på vars område branden började om inte något annat avtalats. De övriga kommunerna skall betala sin andel av dessa kostnader i förhållande till den eldhärjade arealen eller enligt annan skälig grund.

74 §.

Upphävd ([2017/137](#)).

75 §. ([2017/137](#)) Landskapsstöd för materielanskaffningar

Inom ramen för landskapets budget kan en kommun, enligt landskapsregeringens prövning beviljas landskapsstöd för betydande kostnader vid anskaffning av materiel som krävs för skötseln av kommunens räddningsväsende. Bedömningen i vad mån en kostnad ska anses vara betydande görs utgående från ett belopp som landskapsregeringen särskilt ska fastställa.

Landskapsstödet fastställs utgående från kommuntyp enligt nedanstående tabell. Landskapsregeringen fastställer vid behov kommuntyperna enligt uppgifter om invånarantalet i kommunen vid ingången av det år då fastställelsen sker.

Kommuntyp
Kommuner med högst 6 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 6 men högst 11 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 11 men högst 18 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 18 men högst 24 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 24 men högst 30 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 30 men högst 36 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 36 men högst 42 invånare per kvadratkilometer landyta
Kommuner med över 42 invånare per kvadratkilometer landyta

Om två eller flera kommuner avser att för gemensamt bruk anskaffa sådan materiel som avses i 1 mom. eller om ett kommunalförbund är huvudman fastställs landskapsstöd för materielanskaffningen för varje kommuns andel i enlighet med dess kommuntyp.

Om särskilda skäl föreligger kan inom ramen för landskapets budget och i enlighet med landskapsregeringens prövning beviljas landskapsstöd utöver det landskapsstöd som avses i 2 mom.

76 §. Förhandsbesked

Innan ett bindande anskaffningsavtal ingås eller beställningar görs ska kommunen inhämta ett förhandsbesked av landskapsregeringen för sådan egendom som enligt 75 § kan berättiga till landskapsstöd.

Till en begäran om förhandsbesked ska en utredning över åtgärden eller anskaffningen och dess kostnader bifogas i enlighet med vad landskapsregeringen bestämmer. (2017/137)

Förhandsbeskedet är bindande för landskapsregeringen om åtgärden vidtas inom ett år räknat från utgången av det kalenderår då förhandsbeskedet gavs, såvida inte annat följer av landskapsbudgeten.

77 §. (2017/137) Ersättningsgrunder

En förutsättning för att landskapsstöd för de kostnader som avses i 75 § ska betalas ut är att kostnaderna är nödvändiga och skäliga för skötseln av räddningsväsendet samt att åtgärdens totala kostnader uppgår till minst det belopp som avses i 75 § 1 mom.

En kommun får inte landskapsstöd för värdeminskningar eller kostnader i samband med lån. Grunderna för beviljande av landskapsstöd enligt 75 § fastställs av landskapsregeringen genom beslut.

78 §. (2017/137) Slutredovisning

Kommunen ska senast ett år efter det att åtgärden eller anskaffningen slutförts lägga fram en slutredovisning för landskapsregeringen över de faktiska kostnaderna för åtgärden eller anskaffningen.

Landskapsregeringen ska fatta beslut om beviljande och utbetalning av landskapsstödet inom två månader efter det att den slutliga redovisningen lämnats in.

79 §. (2017/137) Ändrade förutsättningar för beviljande av landskapsstöd

Landskapsregeringen kan besluta att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar landskapsstödet för de kostnader som enligt 75 § beviljats kommunen, helt eller delvis ska återbetalas till landskapet. Förutsättningen härför är att

1) egendomen överläts till någon annan,

2) verksamheten upphör eller att

3) egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för den avsedda verksamheten.

Om egendom för vilken landskapsstöd har mottagits blir förstörd eller skadad, kan landskapsregeringen besluta att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis ska betalas till landskapet eller dras av från landskapsstöd som enligt 75 § beviljats för nya kostnader.

Den som får landskapsstöd ska inom sex månader efter det att de förändringar som avses i 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsregeringen.

Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, ska en mot landskapsstödet svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta som motsvarar den av finansministeriet fastställda grundräntan beräknad på grundval av vad som därom föreskrivs särskilt i annan lagstiftning.

80 §. Ersättning för räddningskostnader

Om ett räddningsuppdrag har vållat en kommun kostnader som är särskilt stora med hänsyn till kommunens ekonomiska bärkraft kan kommunen erhålla ersättning av landskapsregeringen enligt prövning.

81 §. Skadestånd

I samband med ersättning av skador som uppkommit genom i denna lag avsedd olycka skall skadeståndslagen (FFS 412/1974) tillämpas.

82 §. Arvode och ersättningar till den som förordnats att delta i räddningsuppgifter

Kommunens räddningsmyndighet skall betala ett skäligt arvode till den som med stöd av 60 § beordrats att delta i ett räddningsuppdrag.

Den som deltagit i ett räddningsuppdrag har även rätt att från räddningsmyndigheten få ersättning för kläder, utrustning och arbetsredskap som förstörts eller gått förlorade i samband med att räddningsuppdraget utförts. Kommunens räddningsmyndighet skall betala full ersättning till ägaren för egendom som tagits i bruk med stöd av 59 § 1 mom. Även eventuella skador på egendomen skall ersättas.

För att erhålla ersättning skall ersättningssökanden så snart som möjligt anmäla skadan till räddningsledaren. Därefter skall sökanden skicka en skriftlig ersättningsansökan till kommunens räddningsmyndighet inom tre månader efter det att skadan inträffade.

83 §. (2020/73) Ersättning för olycksfall i samband med räddningsverksamhet

Den som drabbas av olycksfall eller yrkessjukdom i samband med att han eller hon fullgör uppgifter som hänför sig till räddningsverksamheten i landskapet har rätt att få ersättning från landskapet. Ersättningen ska betalas enligt samma grunder som för olycksfall i arbete eller yrkessjukdom till den del den skadelidande inte är berättigad till lika stor ersättning enligt annan lagstiftning. Ersättningsberättigad är den som

1) med stöd av 60 § beordrats att delta i ett räddningsuppdrag,

2) hör till en avtalsbrandkår men som inte ingår i den personkrets som lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (FFS 459/2015) tillämpas på eller

3) hör till en industri- eller anstaltsbrandkår som inte tillhör någon av de kommunala avtalsbrandkårerna och där olycksfallet inträffat i samband med att kåren deltagit i ett räddningsuppdrag utanför industri- eller anstaltsområdet.

Den som drabbas av ett olycksfall och hör till en avtalsbrandkår på de villkor som anges i 2 mom. 2 punkten är också berättigad till ersättning från landskapet om olycksfallet inträffat i samband med att han eller hon genomgått utbildning inom brandkåren, fullgjort uppgifter inom fastighets- eller materialvård eller deltagit i sjuktransporter.

Ärenden som rör utbetalning av ersättning med stöd av denna paragraf handläggs för en ersättningsberättigad som avses i 2 mom. 1 och 3 punkterna av den kommun där olyckan inträffat och för en kårmedlem som avses i 2 mom. 2 och 3 punkterna av den kommun som brandkåren har avtal med. Kommunen får på ansökan en gång per kalenderår en compensation av landskapet för de ersättningar kommunen betalat.

Se L om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (FFS 459/2015).

13 kap. Ändringssökande, tvångsmedel och straff

84 §. Ändringssökande

Ändring i ett beslut som kommunens räddningsmyndighet fattat med stöd av bestämmelserna i denna lag söks genom besvär i enlighet med besvär bestämmelserna i 15 kap. i [kommunallagen \(1997:73\)](#) för landskapet Åland.

Om inte besvär myndigheten bestämmer något annat, skall ett förvaltningsbeslut trots besvär iakttas omedelbart.

85 §. Vite och hot om tvångsutförande

Om någon i strid med bestämmelserna i 14, 28, 29, 34, 35, 36, 38, 46 eller 52 §§ eller i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa lagrum vidtar åtgärder eller försummar att iaktta de

skyldigheter som grundar sig på bestämmelserna, kan kommunens räddningsmyndighet genom beslut ålägga den försumlige att inom en viss tid vidta de åtgärder och iaktta de skyldigheter som krävs enligt denna lag eller annan lagstiftning.

Ett förbud eller en föreskrift som meddelats av kommunens räddningsmyndighet kan förenas med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

När ett ärende enligt denna lag gäller vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande skall i övrigt bestämmelserna i [landskapslagen \(2008:10\) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen](#) iakttas. (2008/45)

86 §. Straff

Den som åsidosätter de i 16 §, 28 § 1 mom., 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 42 och 46 §§, 59 § 1 mom. eller 60 § 1 och 2 mom. föreskrivna skyldigheterna eller handlar i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd därav eller bryter mot förbuden i 31 § eller 60 § 3 mom. skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i annan lag, för räddningsförseelse dömas till böter.

87 §. Domseftergift

När någon har brutit mot ett förbud som har meddelats med stöd av denna lag och förstärkts med vite, kan domstolen avstå från att döma honom eller henne till straff för samma gärning.

14 kap. Särskilda bestämmelser

88 §. (2021/91) Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

Tystnadsplikt för den som är anställd inom räddningsväsendet och den som på ett sådant sätt som anges i 60 § deltar i räddningsverksamhet gäller i enlighet med vad som föreskrivs i [offentlighetslagen för Åland](#).

Utan hinder av sekretessbestämmelser får i enskilda fall sådana uppgifter röjas som är nödvändiga för att skydda liv eller hälsa eller avvärja betydande skador på egendom eller i miljön. Om handlingars och uppgifters offentlighet gäller i övrigt vad som föreskrivs i offentlighetslagen för Åland.

89 §. (2013/94) Skyldighet att lämna ut uppgifter för statistikföring

Om skyldighet för kommunens räddningsmyndighet och Ålands polismyndighet att lämna ut uppgifter för statistikföring föreskrivs i [statistiklagen \(1994:42\) för landskapet Åland](#).

90 §. Undersökning av olyckor

Kommunens räddningsmyndighet skall göra en bedömning av och vid behov även undersöka de bakomliggande orsakerna till en olycka. Om det inte kan uteslutas att en olycka har orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet skall kommunens räddningsmyndighet anmäla detta till polisen.

Om särskilda skäl föreligger kan landskapsregeringen besluta om att en särskild undersökning skall genomföras.

Den som utför undersökningen har rätt att

- 1) få tillträde till olycksplatsen,
- 2) av den som normalt ansvarar för verksamheten på olycksplatsen få tillgång till handlingar som kan vara av intresse för undersökningen,
- 3) ta prover på olycksplatsen samt
- 4) av kommunens räddningsmyndighet få tillgång till uppgifter som rör olyckan.

Polisen ska företa en polisundersökning enligt 6 kap. 1 § i polislagen (FFS 872/2011), vilken är tillämplig på Åland i enlighet med [landskapslagen \(2021:12\) om tillämpning på Åland av polislagen](#), för att reda ut brandorsaken vid sådana eldsvådor som har lett till dödsfall, personskador eller betydande egendomsskador. [\(2021/18\)](#)

91 §. Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att ge handräckning i de fall det behövs för att

- 1) syn enligt 42 § skall kunna förrättas,
- 2) förhindra en sådan olycksrisk som avses i 46 § 3 mom.,
- 3) räddningsledaren skall kunna utöva sina befogenheter enligt 59 § 1 mom. och 60 § 1 och 2 mom. samt
- 4) undersökning av olyckor enligt 90 § 3 mom. skall kunna genomföras.

92 §. Klädsel och identitetskort

Den som företräder kommunens räddningsmyndighet skall i sitt tjänsteuppdrag bära en klädsel som klart utvisar tjänsteuppdragets art samt inneha ett identitetskort som anger tjänsteställningen. Landskapsregeringen utfärdar genom beslut närmare bestämmelser om klädseln inom räddningsväsendet och kommunens räddningsmyndighets identitetskort.

93 §. Kvalitetsfordringar

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta att riksförfattningar om

- 1) tekniska krav på anordningar inom räddningsväsendet,

2) brandsäkerheten för produkter samt

3) utrustning och metoder för räddningsverksamhet

skall tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

Landskapsregeringen kan inom i 1 mom. avsedda områden besluta om särskilda bestämmelser om kvalitetsfordringar som skall tillämpas i landskapet.

Inom i 1 mom. avsedda områden kan landskapsregeringen inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet av EG:s direktiv.

93a §. (2017/114) Räddningsmyndighetens avgifter

Kommunens räddningsmyndighet kan ta ut en avgift

1) för brandsyn eller en annan tillsynsåtgärd enligt denna lag,

2) för ett uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandalarmanläggning som är ansluten till alarmcentralen vid Ålands polismyndighet,

3) för ett uppdrag som orsakats av uppenbar ovarsamhet och

4) för ett uppdrag som är avgiftsbelagt enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

En förutsättning för att den avgift som avses i 1 mom. 2 punkten tas ut är att brandalarmanläggningen tidigare har orsakat felaktigt larm och att kommunens räddningsmyndighet skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen. Avgifterna enligt 1 mom. 1-3 punkterna får tas ut hos objektets ägare eller innehavare eller verksamhetsidkaren. Kommunen bestämmer avgifterna i en taxa som den godkänner. Avgifterna ska fastställas så att de högst motsvarar

räddningsväsendets totalkostnader för produktionen av prestationen.

15 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

94 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1977:37) om brand- och räddningsväsendet, nedan kallad brandlagen.

Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

95 §. Allmänna övergångsbestämmelser

När denna lag träder i kraft gäller dessutom följande:

1) utan hinder av bestämmelserna i 5 kap. skall den som innan denna lag träder i kraft innehar en tjänst eller på annat sätt utför uppgifter inom brand- och räddningsväsendet med stöd av brandlagens bestämmelser alltjämt vara behörig att i enlighet med bestämmelserna i denna lag utföra motsvarande uppgifter inom räddningsväsendet,

2) utan hinder av bestämmelserna i 50 § skall den som innan denna lag träder i kraft är anställd som sotare hos en kommun eller är verksam som sotarföretagare alltjämt vara behörig att utföra sotning,

3) besluten om nivån på servicen enligt 20 § skall vara fastställda senast ett år efter det att denna lag trätt i kraft,

- 4) förordningar och beslut som tillkommit med stöd av brandlagens bestämmelser gäller fortfarande till dess giltighetstiden för dem utgår eller till dess landskapsregeringen upphäver dem,
- 5) brandvarnare eller andra anordningar som avses i 34 § skall vara installerade inom ett år efter det att denna lag trätt i kraft,
- 6) endast sådana kostnader föranledda av olyckor som inträffat efter det att denna lag trätt i kraft täcks av de ersättningar som enligt lagens 80 § skall utbetalas av landskapet,
- 7) de planer som fastställts med stöd av brandlagens bestämmelser gäller fortfarande för den i planen avsedda tiden eller till dess landskapsregeringen upphäver dem,
- 8) de förhandsbesked som givits med stöd av brandlagens bestämmelser är bindande för landskapsregeringen såvida inget annat följer av landskapsbudgeten och under förutsättning att den åtgärd som förhandsbeskedet avser vidtas inom ett år räknat från utgången av det kalenderår denna lag träder i kraft,
- 9) räddningsdelegationen skall tillsättas senast ett år efter det att denna lag trätt i kraft samt
- 10) delegationen för brand- och räddningsväsendet och delegationen för oljeskyddsärenden, tillsatta med stöd av bestämmelserna i brandlagen och [landskapslagen \(1977:16\) om bekämpande av oljeskador](#), verkar fram till den tidpunkt räddningsdelegationen tillsatts.

Ikraftträdandebestämmelser och förarbeten

Här finns information om när författningen och ändringar av den har trätt i kraft, samt om författningens och ändringarnas förarbeten. I

listan anges också om EU-lagstiftningen berörs. Alla förarbeten finns på Ålands lagtings webbplats.

[Gå till ärendesökningen på lagtinget.ax »](#)

2006:106

- Fr. 11/2004-2005
- Lu bet. 4/2005-2006
- Rådets direktiv 96/82/EG
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/105/EG

2007/16

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2007.

- Fr. 6/2006-2007
- Lu bet. 7/2006-2007

2007/76

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

När det gäller materialanskaffningar för vilka beslut om förhandsbesked har fattats före lagens ikraftträdande tillämpas lagen i dess tidigare lydelse.

- Fr. 18/2006-2007
- Fu bet. 7/2006-2007

2008/45

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

- Fr. 8/2006-2007
- Lu bet. 13/2006-2007

2013/94

Denna lag träder i kraft den 1 november 2013. Lagens 90 § 4 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2014.

- LF 3/2012-2013
- LKU bet. 6/2012-2013

2013/103

Denna lag träder i kraft den 1 november 2013.

- LF 16/2012-2013
- SMU bet. 6/2012-2013
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG

2017/114

Denna lag träder i kraft den 1 december 2017.

- Lagens 8 § 3 mom. förordnades att förfalla.
- LF 18/2016-2017
- LKU bet. 16/2016-2017

2017/137

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

En ansökan om landskapsandel för materielanskaffningar som lämnats in före denna lags ikraftträdande betraktas som en ansökan om landskapsstöd enligt denna lag. På landskapsandelar för vilka beslut om förhandsbesked, beviljande eller utbetalning har fattats med stöd av lagens tidigare lydelse tillämpas motsvarande bestämmelser om landskapsstöd i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

- LF 28/2016-2017
- FNU bet. 25/2016-2017

2018/23

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

- LF 9/2017-2018
- SMU bet. 5/2017-2018

2019/109

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

- LF 19/2018-2019
- LKU bet. 18/2018-2019

2020/73

Denna lag träder i kraft den 1 september 2020.

- LF 16/2019-2020
- LKU bet. 9/2019-2020

2021/18

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

- LF 33/2019-2020
- LKU bet. 16/2019-2020

2021/91

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

- LF 8/2020-2021
- LKU bet. 7/2020-2021

2023/62

Denna lag träder i kraft den 1 september 2023.

Svar på det allmänna nödnumret 112 ska bringas i överensstämmelse med 56a § i denna lag senast den 28 juni 2027.

- LF 29/2021-2022
- SMU bet. 5/2022-2023